

Pla local de prevenció de les conductes addictives 2025 - 2030

AJUNTAMENT DE BINISSALEM

**AJUNTAMENT DE
BINISSALEM**
ILLES BALEARS

Binissalem
CIUTAT
EDUCADORA

IMAS
Departament de
Benestar Social
Consell de Mallorca

Atenció Psicosocial

Presentació

L'Ajuntament de Binissalem està profundament compromès amb la salut i el benestar de la seva ciutadania. En resposta als desafiaments associats a l'ús i abús de substàncies legals com l'alcohol, el tabac, els vapejadors i les begudes energètiques, així com d'altres substàncies il·legals, i reconeixent la preocupant tendència de l'inici primerenc en el consum, posem en marxa el **Pla Local de prevenció de les conductes addictives**. A més, observem amb inquietud l'ús inadequat creixent de les tecnologies de la comunicació, incloent-hi xarxes socials i videojocs, i com aquestes poden esdevenir factors significatius en la salut mental dels nostres infants i adolescents.

Aquest pla pretén abordar el problema de les addiccions des d'un enfocament holístic que te present la prevenció, la formació, la informació i la sensibilització. A més a més, apostam per una mirada integral, participativa, multidisciplinària i optimitzadora de recursos.

En definitiva, l'objectiu amb aquest pla és crear una comunitat més conscient, informada i capaç de fer front als reptes de les conductes addictives amb coneixement i determinació.

Índex

Presentació.....	1
Fonamentació.....	3
Marc legal.....	4
Context social i institucional.....	6
Principis bàsics i criteris d'actuació.....	11
Metodologia.....	13
Fases d'elaboració del Pla.....	15
Diagnòstic.....	17
Dades ESTUDES i EDADES.....	20
Diagnòstic participatiu sobre el benestar de la població de Binissalem.....	21
Propostes d'actuació.....	25
Objectius i propostes d'actuació.....	26
Seguiment i avaluació.....	27
Vigència	28

Fonamentació

Marc legal

Hi ha una sèrie de documents i textos que influeixen directa i/o indirectament en les intervencions orientades a conductes addictives i salut. S'ha realitzat una recopilació de tots aquells que estableixen el marc legal en el qual s'emmarca el Pla.

Normativa d'àmbit internacional i europeu

- Estratègia europea en matèria de lluita contra la droga (2013-2020).
- Pla d'acció de la UE en matèria de la lluita contra la droga. (2017-2020).

Normativa d'àmbit estatal

- Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat.
- Llei 28/2005, de 26 de desembre, de mesures sanitàries davant el tabaquisme i reguladora de la venda, el subministrament, el consum i la publicitat dels productes del tabac.
- Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.
- Llei orgànica 4/2015, de 30 de març, de Protecció de la seguretat ciutadana.
- Reial decret 958/2020, de 3 de novembre, de comunicacions comercials de les activitats de joc.
- Estratègia nacional sobre addiccions 2017-2024.
- Pla d'acció sobre drogues (2018-2020).

Normativa d'àmbit autonòmic i insular

- Llei 5/2003, de 4 d'abril, de salut de les Illes Balears.
- Llei 10/2003, de 22 de desembre, de mesures tributàries i administratives.
- Llei 4/2005, de 29 d'abril, sobre drogodependències i altres addiccions a les Illes Balears.
- Llei 10/2006, de 26 de juliol, integral de la joventut.
- Decret 5/2010, de 15 de gener, pel qual es creen la Comissió Institucional sobre.
- Drogodependències i altres Addiccions i la Comissió Tècnica sobre.
- Drogodependències i altres Addiccions.
- Decret 121/2010, de 10 de desembre, pel qual s'estableixen els drets i els deures dels alumnes i les normes de convivència en els centre docents no universitaris sostinguts amb fons públics de les Illes Balears.
- Llei 16/2010, de 28 de desembre, de salut pública de les Illes Balears.

- Llei 7/2013, de 26 de novembre, de règim jurídic d'instal·lació, accés i exercici d'activitats a les Illes Balears.
- Llei 8/2014, d'1 d'agost, de joc i apostes a les I. Balears (marc regulador de l'oferta de joc).
- Llei 11/2014, de 15 d'octubre, de comerç de les Illes Balears
- Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes a les Illes Balears (els art. 5 i 47).
- Decret 42/2017, de 25 d'agost, pel qual s'aprova el Reglament d'apostes de la comunitat autònoma de les Illes Balears
- Llei 9/2019, de 19 de febrer, de l'atenció i els drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears.
- Decret Llei 1/2020, de 16 de gener, contra el turisme d'excessos per a la millora de la qualitat a zones turístiques.

Normativa d'àmbit local

Ordenances

- Ordenança municipal reguladora dels horaris d'obertura i tancament d'establiments públics i activitats recreatives (BOIB 02-10-2012)
- Ordenança consum indegut begudes a la via pública
- Ordenança municipal de publicitat dinàmica

Context social i institucional

A continuació es fa un desglossament de les prestacions i recursos comunitaris que s'ofereixen des d'aquest servei:

Serveis socials

- Prestacions i actuacions d'informació, orientació, valoració i mobilització de recursos.
- Serveis d'atenció psicosocial.
- Prestacions i actuacions de prevenció i inserció.
 - Criança en positiu: Espai nadó i espai de joc.
 - Espai familiar: 0-3 anys, 3-6 anys, 6-12 anys.
 - Programa d'Educadora Familiar: suport socioeducatiu en el domicili
 - Programa de Suport Escolar
 - Programa Alter
 - Estam per tu!: tallers als estudiants d'ESO i Batxiller
 - Un tracte pel bon tracte: tallers a primària per a promocionar el bon tracte i prevenir l'assajament escolar
 - Tallers afectiu-sexuals: tallers de prevenció adreçats a l'alumnat, famílies i professionals d'educació, salut i serveis socials.
 - Actuacions comunitàries per a la promoció de la igualtat i prevenció de violències masclistes. Binissalem per la Igualtat (8M i 25N), Campanya "No i Punt!", a més de tallers.
 - Actuacions comunitàries per a la prevenció i sensibilització del consum abusiu d'alcohol. Campanyes com "Viu la millor Vermada!", "No siguis Ase", tallers als centres educatius i cartes de Sensibilització als comerços.
- Prestacions complementàries per cobrir les necessitats de subsistència.

Educació

Binissalem compta amb una àmplia gamma de centres educatius que abasten totes les etapes de l'educació, cobrint així totes les franges d'edat. Els centres educatius són, segons la franja d'edat:

1. Educació infantil (0 a 6 anys): Sa Cabanya; Menudall; Binipetit (escoleta municipal); Sant Vicenç de Paul.
2. Educació primària (6 a 12 anys): CEIP Pedra Viva; CEIP Robines; CC l'Assumpció; Sa Llabor (escola privada).
3. Educació secundària (12 a 16 anys): IES Binissalem; CC l'Assumpció.
4. Batxiller (16 a 18 anys): IES Binissalem.

Cultura, oci i temps lliure

En referència a les activitats culturals que s'ofereixen a Binissalem com a municipi referent en la cultura, destaquem el Casal de Cultura Can Gelabert, la Casa Llorenç Villalonga Museu Literari i la Biblioteca Municipal amb activitats culturals com el Club de lectura o contacontes, entre d'altres. A més, disposem de l'Escola de Música de Binissalem, la Banda de Música de Binissalem, la Coral i grups de teatre.

Quant a l'oferta d'oci, temps lliure i benestar, disposem d'espais com l'Espai Obert "Camp de Futbol Petit". També disposem de diferents centres de ioga, meditació i benestar, classes de brodat, classes de punt, activitats de dibuix i pintura, tallers de gravat i estampació, tallers de restauració de mobles, Ball de bot, i esplais com Agrupament Escolta i Guiatge Pedra Viva i Binitrui.

Esports

Binissalem és un poble extremadament dinàmic en quant a les activitats que ofereix a la comunitat. Especialment en l'àmbit esportiu, el municipi compta amb una diversitat d'entitats que inclouen clubs i associacions.

Un dels centres neuràlgics de l'activitat esportiva és el Poliesportiu de Binissalem, on es concentren una gran varietat d'activitats dirigides a infants. Aquesta instal·lació ofereix una àmplia gamma d'esports, com ara futbol, bàsquet, atletisme, arts marcial, pàdel, tennis i dansa. A més, destaca la presència d'una pista de skate que gaudeix de gran popularitat entre els més joves.

És important assenyalar que el Poliesportiu és utilitzat tant per les persones residents com per l'alumnat de l'IES Binissalem i el CC l'Assumpció, tant durant les hores del matí com en algunes tardes. Això demostra la importància i el valor que té aquest espai com a punt de trobada i de pràctica esportiva per a tota la comunitat.

A més de les activitats esportives que es desenvolupen al poliesportiu, el poble ofereix una àmplia gamma d'espais dedicats a altres disciplines esportives, enriquint notablement l'oferta d'activitats dirigides a la població. Això inclou opcions com la dansa, el tir amb arc, les arts marcial, el patinatge i moltes altres activitats.

Associacionisme

El moviment associatiu a Binissalem fa referència a les diferents organitzacions, clubs, associacions i altres entitats que existeixen al poble i que treballen per a diversos objectius, comunitaris, culturals, esportius, entre altres. Quan es parla "d'entitats registrades", es fa referència a aquelles organitzacions que han formalitzat la seva existència i estan inscrites oficialment en registre públic de la Conselleria de Presidència i Administracions Públiques del GOIB.

El fet que hi hagi 75 entitats inscrites en aquest registre destaca la vitalitat i diversitat del teixit associatiu a Binissalem. Això significa que hi ha una gran quantitat d'organitzacions treballant en diferents àmbits i temàtiques per millorar la vida de la comunitat local.

Iniciatives de prevenció

- **Comissió Municipal d'Educació, Salut i Serveis Socials:** Aquesta iniciativa surt davant la necessitat compartida d'integrar les diferents actuacions que es realitzen en el municipi de Binissalem, dirigides a promocionar estils de vida saludables en la població infantojuvenil escolaritzada i les seves famílies.
- **Actuacions comunitàries per a la prevenció i sensibilització del consum abusiu d'alcohol.** "Viu la millor Vermada":
 - Carta de sensibilització adreçada als comerços de venda d'alcohol i recomanacions per a la dispensació responsable.
 - Cartells de prevenció que foren repartits per tot el municipi, centres educatius i xarxes socials
 - Carta de sensibilització adreçada a les famílies dels centres educatius de secundària amb recomanacions.
 - Tallers als centres educatius de secundària sobre les conseqüències del consum d'alcohol, sobre prevenció del tabac i sobre internet segura.
 - Visita conjunta entre l'educadora social i el policia tutor a tots els bars i comerços del municipi per a recordar el compliment de la normativa sobre la venda d'alcohol.
 - Activitats en el pati de l'IES Binissalem i CC de l'Assumpció.
 - Paradeta informativa "No siguis ase" durant les festes per a la prevenció del consum d'alcohol.
 - Paradeta informativa de la campanya "No i punt" durant les festes.
 - Participació a la Plataforma d'Oci de Qualitat de les Illes Balears.

- Participació i adhesió al *Model de Gestió de Festes*, una eina creada per la Plataforma per un Oci de Qualitat amb l'objectiu de promoure un enfocament comunitari en la gestió de festes locals. Aquesta proposta busca integrar estratègies de prevenció del consum d'alcohol, especialment entre els joves, i garantir un entorn lúdic, segur i saludable. Pel que fa al nostre municipi, estem compromesos en adoptar mesures cap a la reducció de l'accés i la visibilitat de l'alcohol en espais públics, la implementació de programes de sensibilització per a famílies i joves, la regulació d'horaris i espais festius per minimitzar riscos, i l'aplicació de controls sobre la venda i consum d'alcohol. Amb aquesta adhesió, Binissalem reafirma el seu compromís amb unes festes que siguin inclusives i respectuoses amb el benestar de tota la comunitat.

Altres iniciatives de participació i coordinació

- **Projecte de Ciutat Educadora:** Aquesta iniciativa va ser proposada pel Consell Escolar Municipal i després es va aprovar al Ple Municipal. L'objectiu és aconseguir aprofitar tot el potencial educatiu que té Binissalem i fer conscients a la seva població de que tots i totes són agents educadors. En el marc d'aquest projecte s'ha continuat amb iniciatives com la Comissió Municipal d'Educació, Salut i Serveis Socials i Consell d'Infants.
- **Consell d'Infants:** El Consell d'Infants de Binissalem, és un òrgan municipal de participació infantil que permet exercir el seu dret a ser escoltats i a participar en les decisions que afecten al seu poble i a les seves vides. Està format per 17 nins i nines de 6 a 12 anys que han estat elegits per sorteig com a consellers i conselleres.
- **Assemblea de joves:** L'Assemblea de Joves és un òrgan de participació juvenil per al jovent de 12 a 18 anys que facilita la seva implicació en la vida comunitària del municipi. L'Assemblea de Joves està actualment en procés d'elaboració, conjuntament amb el Casal del joves.
- **Actuacions comunitàries per a la promoció de la igualtat i prevenció de violències masclistes.** Binissalem per la Igualtat (8M i 25N), Campanyes No i Punt amb l'objectiu de treballar la prevenció d'agressions sexistes durant la Festa des Vermar.

Figura de la tècnica educativa

La tècnica educativa té una intervenció diversa que abasta alumnes, famílies i programes municipals. A les escoles, adapta les seves funcions segons les necessitats emergents, oferint suport als centres d'educació infantil i primària públics i concertat, participant en diferents grups i formant part del Consell Escolar. Amb les famílies, realitza sessions centrades en hàbits i límits per fomentar l'autonomia dels infants i millorar la relació família-escola. A nivell municipal, la seva intervenció inclou el desenvolupament de programes com el consell d'infants, ciutat educadora i la participació en comissions sobre educació, salut i serveis socials. Col·labora en la gestió de projectes escola-ajuntament, com les visites als serveis municipals i el programa comerç-escola per conèixer el comerç local. Durant l'estiu, gestiona l'escola d'estiu i el campus.

Principis bàsics i criteris d'actuació

Principi d'universalitat i no discriminació

Des de l'Ajuntament de Binissalem aspirem a crear un entorn d'inclusió i respecte per a totes les persones residents del municipi, independentment de les seves circumstàncies. Tots els drets han de ser garantits sense excepció, amb la finalitat de recolzar el creixement i la formació dins d'una societat que fomenti la seguretat i el benestar de les persones joves com a ciutadans i ciutadanes de plens drets. Aquesta filosofia implica diverses accions, com ara el foment de la igualtat social a través de la prevenció i la correcció, i l'adopció d'una perspectiva de gènere transversal a les activitats, les iniciatives i els espais que configuren el municipi.

Principi de prevalença de l'interès superior dels nins, nines i adolescents

Totes les iniciatives incloses en aquest pla municipal es basen en aquest principi fonamental, que estipula que el benestar d'infants i adolescents ha de ser prioritzat per damunt de qualsevol altre interès legítim. Aquest principi no només hauria de ser el fonament de totes les mesures de protecció de la infància, sinó també el punt de partida essencial per a qualsevol intervenció destinada a garantir el seu benestar.

Principi de participació

És imperatiu respectar i donar veu als infants i adolescents, tal com estableix la Convenció sobre els Drets de la Infància (Assemblea General de les Nacions Unides 1989). Aquest pla ha estat desenvolupat amb la participació activa de la infància i adolescència del municipi, i es garanteix que continuïn sent involucrats en el seguiment, l'avaluació i la formulació de noves propostes d'acció. Totes les persones menors d'edat tenen dret a participar i ser escoltats, a expressar les seves opinions i a que aquestes siguin considerades en tots els aspectes que afecten la seva vida social, econòmica, religiosa, cultural i política.

Principi de prevenció

L'Ajuntament de Binissalem està compromès a prioritzar les mesures que aborden de manera anticipada els reptes i les dificultats, i a impulsar el ple desenvolupament dels nins, nines i adolescents com a agents actius en tots els aspectes de les seves vides. A més, es busca adoptar una perspectiva reparadora davant de les necessitats i problemes que els puguin afectar, assegurant una resposta integral i centrada en el seu benestar.

Principi de transversalitat i coordinació

L'èxit de la implementació d'aquest pla i les seves mesures requereix un enfocament transversal i una coordinació efectiva tant dins com fora de les institucions. Això implica la participació de tots els departaments de l'Ajuntament de Binissalem i altres entitats i actors socials vinculats directament amb la infància i l'adolescència. A través d'aquesta col·laboració, el pla busca promoure accions que puguin ser implementades des de l'Ajuntament de Binissalem.

Aquest enfocament assegura la integració en el pla d'aquelles estratègies que afecten les polítiques relacionades amb la infància i l'adolescència, que inclouen la lluita contra la vulnerabilitat, la promoció de la salut i el benestar, l'educació de qualitat i la igualtat, entre d'altres.

Principi de diversitat i multiculturalitat

En un entorn cada vegada més globalitzat, reconeixem i celebrem la riquesa de la diversitat ètnica, cultural i lingüística del nostre municipi. Aquest principi implica promoure l'aprenentatge intercultural i la convivència pacífica, garantint que totes les persones que viuen al municipi es sentin valorades i respectades. És fonamental crear espais d'inclusió on infants i adolescents puguin aprendre i créixer en un entorn que reflecteixi la pluralitat de la nostra societat.

Principi de sostenibilitat i respecte pel medi ambient

Entenem que el benestar dels nins, nines i adolescents està intrínsecament relacionat amb la salut del nostre medi ambient. Per tant, ens comprometem a promoure pràctiques sostenibles i a educar les futures generacions sobre la importància de protegir i preservar el nostre entorn natural, especialment aquells espais que componen el nostre municipi. Aquest principi implica fomentar la consciència ambiental i facilitar l'accés a espais verds i activitats educatives relacionades amb la natura, i el desenvolupament d'una perspectiva de cures amb el món que ens envolta.

Metodologia

L'elaboració del PLA LOCAL DE PREVENCIÓ DE LES CONDUCTES ADDICTIVES ha constatat de diferents fases fins a la seva culminació en el present informe. Cadascuna de les fases ha suposat l'execució de diferents accions i la implicació de diferents agents de la comunitat. No obstant això, des de l'inici hi ha hagut una sèrie de característiques transversals que han definit la metodologia utilitzada en totes les fases:

Metodologia contextualitzada

Durant tot el procés de creació del pla s'ha intentat comprendre en profunditat quina és la realitat del municipi, els seus punts forts i els seus punts febles, les seves necessitats i les seves potencialitats. D'aquesta manera, es pot definir amb precisió sobre quines problemàtiques es vol treballar i quins són els recursos amb els quals es compta per poder-hi fer front. Per poder oferir un Pla realment útil i al servei de la comunitat, és necessari que es sustenti en el context concret en el qual es durà a terme.

Metodologia participativa

Per tal que el pla pogués ser una eina que millorés significativament el benestar de tots i totes, era fonamental comptar amb les percepcions, les opinions i les aportacions de la comunitat al complet. La tasca de crear un municipi que permeti el creixement positiu i saludable de les persones més joves és col·lectiva, i requereix la implicació de tots els membres que el componen. Totes les persones que es van implicar en el procés d'elaboració del Pla van treballar col·laborativament en un projecte comú.

Metodologia flexible

Executar i coordinar les diferents fases de desenvolupament del PLIA, considerant la diversitat d'accions contemplades, la quantitat de persones que han participat i la durada del projecte, ha suposat un procés continu i circular de disseny d'accions, aplicació, revisió de resultats i introducció de canvis. La capacitat per adaptar-se a les circumstàncies que van anar sorgint va ser igual d'important que la capacitat de planificació.

Metodologia integral

Per analitzar la realitat de la ciutadania de Binissalem, es va considerar necessari abordar-la des d'una perspectiva àmplia i global. Aquesta visió venia reforçada i impulsada pel marc establert per Binissalem Ciutat Educadora, i pels principis que la regeixen. Entre aquests principis, destaquen l'obertura de l'educació més enllà de l'escola i les pròpies famílies, cobrant també especial importància les entitats, associacions, grups informals i tots els ciutadans i ciutadanes com a agents educadors.

Competències i funcions

D'acord amb la Llei 4/2005 de 29 d'abril, sobre drogodependències i altres addiccions a les Illes Balears, i les previsions del Plan Nacional sobre Drogas, les competències i funcions en matèria de drogues que corresponen als municipis són:

- Participar en la planificació i coordinació de les actuacions a l'àmbit municipal
- Programes de prevenció, fonamentalment en l'àmbit familiar i comunitari.
- Programes d'incorporació social de les persones usuàries de drogues
- Autorització de locals i establiments on es pugui subministrar o vendre begudes alcohòliques
- L'establiment dels criteris sobre llocs, distàncies i característiques dels locals i els establiments on es poden subministrar o vendre begudes alcohòliques
- Vetllar pel compliment de les diferents mesures de control que estableix la legislació autonòmica i estatal
- Dictar ordenances municipals sobre venda i consum de tabac i alcohol

Fases d'elaboració del Pla

Recopilació d'informació

Les dades que aquí exposarem han estat extretes del DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU SOBRE EL BENESTAR DEL LA POBLACIÓ DE BINISSALEM on es varen realitzar tres qüestionaris diferents amb qüestions relacionades al pla que ens ocupa: un primer qüestionari realitzat al Juny de 2023 a tots els alumnes de secundària residents a Binissalem d'edats compreses entre 12 i 17 anys amb un total de 403 respostes; un segon qüestionari realitzat a la població general de Binissalem durant el mes d'Agost amb un total de 106 respostes; i un tercer qüestionari realitzat als alumnes de 4t, 5è i 6è de primària de les escoles de Binissalem, d'una forma molt adaptada, per conèixer quina és la perspectiva de les addiccions en edats primerenques durant el mes de Setembre de 2023. Les preguntes relacionades amb addiccions en les enquestes han estat formulades utilitzant com a referència les preguntes de l'ESTUDES i l'EDADES. Això ha estat així per tal de garantir el rigor dels resultats obtinguts, assegurant que s'aborden adequadament els aspectes rellevants en l'estudi de les addiccions.

Anàlisi de dades

La recopilació de les respostes proporcionades pels participants s'ha fet, primerament, filtrant aquelles respostes de persones que no eren del municipi. Després, s'ha realitzat una revisió i neteja de les dades per eliminar errors o duplicats i assegurar-ne la qualitat. Seguidament, es va procedir a una anàlisi quantitativa, que implica la utilització de mètodes estadístics per identificar tendències, patrons i correlacions entre les respostes.

Paral·lelament, es realitza una anàlisi qualitativa, que implica la revisió detallada de les respostes obertes i la identificació de temes recurrents, opinions i suggeriments expressats pels participants, així com la realització el dia 27 de juliol de 2023 d'un grup de discussió on hi participaren diversos actors municipals i supramunicipals com: Batle de Binissalem, Centre de Salut, Policia, psicòloga dels Serveis Socials, educadora social dels Serveis Socials, Tècnica educativa de l'Ajuntament de Binissalem i Projecte Home.

Finalment, es combinen els resultats de l'anàlisi quantitativa i qualitativa per obtenir una comprensió completa i contextualitzada de les dades dels qüestionaris.

Identificació d'objectius i actuacions

De les necessitats extretes de l'anàlisi de dades, s'extreuen uns objectius específics. Aquests objectius varen ser compartits amb la comunitat durant una sessió participativa en la qual diversos membres comunitaris varen reflexionar i contribuir conjuntament sobre les accions que podrien abordar els objectius plantejats. D'entre aquests membres trobem: professionals de l'àmbit educatiu, del centre de salut, dels serveis socials, de recursos especialitzats com Projecte Home, de la Conselleria de Salut (PADIB), però el més important, hi participaren la tercera edat, els infants del Consell d'Infants de Binissalem i adolescents de l'Assemblea jove, que ens facilitaren la seva visió en relació a la promoció de la salut i la prevenció de les addiccions.

Diagnòstic

Dades ESTUDES i EDADES

El diagnòstic participatiu realitzat al nostre municipi ha revelat diverses problemàtiques relacionades amb el consum d'alcohol, tabac, vapejadors i l'ús de tecnologies en infància i adolescència que necessiten ser abordades amb les actuacions previstes en aquest pla. A nivell nacional, el document **ESTUDES 2023** aborda aquestes problemàtiques entre els estudiants d'educació secundària a Espanya i trobam les dades següents:

- El consum d'alcohol és el més prevalent, amb un **73,6%** dels estudiants d'entre 14 i 18 anys que n'han consumit en els últims 12 mesos. L'edat mitjana d'inici del consum entre els estudiants és de **13,9 anys**. Les principals raons són el gaudi, el desinhibiment i el suport emocional en moments de depressió.
- El consum de tabac en general ha disminuït respecte d'anys anteriors, i la taxa actual és del **27,7%**. La majoria dels joves comencen a fumar al voltant dels 14 anys.
- El consum de vapejadors es manté elevat, amb un **46%** dels estudiants que n'han utilitzat en algun moment. Les noies utilitzen vapejadors amb més freqüència que els nois, i s'ha registrat un increment en l'ús per deixar de fumar.
- El consum de begudes energètiques és significatiu, especialment entre els adolescents que les combinen amb alcohol. Aquesta combinació es dona amb més freqüència en el cas de les noies que en els nois.

El document també esmenta l'ús de tecnologies, en particular en relació amb la seva influència sobre els hàbits i el comportament dels estudiants. L'ús intensiu de tecnologies pot estar vinculat a hàbits poc saludables, com el consum de substàncies psicoactives durant la nit. Tot i que no entra en detalls profunds sobre el tipus de tecnologia, el document indica que la disponibilitat i ús de plataformes digitals poden influir en el comportament social i d'oci dels joves.

Aquest informe subratlla la importància de la prevenció i la intervenció educativa per reduir aquests comportaments i fomentar hàbits més saludables entre els adolescents.

En relació a **població general**, degut a la baixa mostra enregistrada a les enquestes realitzades al municipi de Binissalem, no s'han trobat problemàtiques i necessitats significatives. Per això, cal esmentar que a nivell nacional el document **EDADES 2022** ofereix informació sobre el consum d'alcohol, tabac i altres substàncies a Espanya per a la població entre 15 i 64 anys.

Aquest document ens ofereix dades com les següents:

- El consum d'alcohol és alt i estable, amb més prevalença en homes que en dones en tots els trams d'edat. El **75,5%** dels enquestats han consumit alcohol alguna vegada en la vida, i el **64,9%** en els últims 12 mesos.
- Pràctiques com el "binge drinking" (consum intensiu en poc temps) són més freqüents entre els joves, especialment en homes. El 10,4% de les dones i el 20,3% dels homes informen haver fet binge drinking en els últims 30 dies.
- En relació al consum de tabac, aproximadament un **39,0%** ha consumit tabac en els últims 12 mesos i un 37,0% en els últims 30 dies.
- El cannàbis és la substància il·legal més consumida, amb un **10,6%** de la població que n'ha consumit en l'últim any. La prevalença és més alta en homes que en dones, i el consum intensiu (problemàtic) és més freqüent en els consumidors habituals.
- La prevalença d'hipnosedants i analgèsics és similar entre homes i dones, amb un ús significatiu, especialment entre els que no tenen recepta mèdica. Aquestes substàncies es consumeixen sobretot de forma esporàdica.
- Tot i que la cocaïna és menys prevalent que el cannabis, el consum és destacable, amb una tendència ascendent en els consums esporàdics i una major prevalença entre els homes.

Diagnòstic participatiu sobre el benestar de la població de Binissalem

INFÀNCIA

Consum d'alcohol, tabac i vapejadors.

Amb l'objectiu d'explorar quines son les idees i/o percepcions que tenen l'alumnat de 4t, 5è i 6è de primària sobre el consum d'alcohol, tabac i vapejador, s'han realitzat dues preguntes amb els resultats següents:

- Pel que fa al consum d'alcohol, el 22,5% dels participants admet conèixer a almenys un company o companya de la seva edat que ha consumit aquesta substància, mentre que el 14,7% coneix a més d'una persona amb aquest hàbit.
- Respecte al tabac o vaper, el 32,4% coneix algun company o companya que ha fumats, i el 15,7% coneix a més d'una persona amb aquest comportament.

Aquestes dades posen de manifest la necessitat d'abordar les qüestions relacionades amb el consum de substàncies, amb el que suposa la novetat del vapejador, des d'edats primerenques amb programes d'educació i prevenció.

Ús de les noves tecnologies.

Dispositiu	% d'usuaris (Entre setmana)	Temps mitjà d'ús (Entre setmana)	% d'usuaris (Caps de setmana)	Temps mitjà d'ús (Caps de setmana)
Mòbil	53,2%	2h 1m	53,15%	2h 28m
Ordinador	61,2%	1h 27m	66,67%	1h 46m
Videoconsola	45%	2h 1m	61,26%	2h 1m
Televisió	87,39%	1h 52m	84,68%	2h 1m

ADOLESCÈNCIA

Consum de substàncies noves: vapejadors i begudes energètiques

El consum de vapejadors i begudes energètiques entre els adolescents és una preocupació creixent. El 45,3% de les persones enquestades han provat el vapor, gairebé el doble que el tabac, amb una mitjana d'edat de 13,62 anys. D'aquestes, el 66,7% ha fumat en els últims 30 dies, amb una freqüència de consum de 2 a 3 dies per setmana.

Pel que fa a les begudes energètiques, el 82,6% les ha provat, i **el 63,3% ha consumit en el darrer mes amb una mitjana de 8,5 begudes per mes**. El 80% aconsegueix aquestes begudes en supermercats, benzineres i botigues, destacant la facilitat d'accés a aquestes substàncies.

Consum d'alcohol

En el context de l'ús de l'alcohol en la població diana, el **55,9% ha tastat l'alcohol alguna vegada amb una mitjana d'edat de 13,88 anys**. En relació a la freqüència, el **10,5% beu setmanalment alcohol**. Ara bé, en els darrers 30 dies el 54,9% ha comprat alcohol o l'ha aconseguit. Els llocs on més l'aconsegueixen són els bars (58,1%), a casa d'altres companys (59,7%) o discoteques (40,3%).

El 82,2% indica que algun dels llocs o tots els llocs on compren alcohol estan ubicats al municipi de Binissalem. Aquesta compra la realitzen a través d'altres persones majors d'edat (37,1%), a través d'ells mateixos (33,9%) o recorren a altres companys/es menors d'edat (16,1%). Els llocs on consumeixen aquest alcohol que aconsegueixen els més habituals són els propis bars (64,5%), la casa d'altres companys (64,5%) i el carrer (51,6%).

Sobre les festes on més consumeixen trobem: **Es Vermar (69,9%)**, Sant Jaume (46%), l'1 de maig (40,7%) i Sant Antoni (36,3%). De mitjana s'han emborratxat 4 dies en tota la seva vida.

En relació a la primera borratxera les persones enquestades declaren que fou amb una mitjana de 14,05 anys. La freqüència de botellot és de 1 pic al mes, i la freqüència de borratxeres durant els últims 30 dies és de 1,6.

Gestió emocional i ús de les tecnologies

Un 33,9% d'adolescents recorre als videojocs i les xarxes socials per afrontar estats emocionals negatius com la tristesa, l'enfado o la nerviositat. Això subratlla el paper dels videojocs com a mitjà d'expressió i evasió emocional.

A més, un 25% d'adolescents manifesten infelicitat o malestar emocional, indicant la necessitat urgent d'intervencions en salut mental.

El diagnòstic va deixar patent la presència absoluta de les noves tecnologies en el dia a dia de les persones més joves de la comunitat. Una part significativa de l'alumnat va mostrar preocupació per la seva incapacitat per controlar l'ús del telèfon i dels videojocs, i va manifestar la voluntat de comptar amb alternatives per reduir l'ús. A més, aquesta falta de control sobre la quantitat d'hores dedicades a les noves tecnologies és compartida entre la infància, l'adolescència i la resta de la comunitat.

POBLACIÓ GENERAL

Consum d'alcohol

Sobre begudes alcohòliques el 93% de les persones enquestades han tastat l'acohol. El 31% dels enquestats en beu cada setmana, sient els bars, pubs o restaurants els llocs on han consumit alcohol.

El 63% de les persones enquestades ha begut alcohol a les Festes del Vermar, el 57% per Sant Jaume, i el 33% durant l'1 de maig. Mostrant una certa normalitat generalitzada al consum d'acohol durant aquestes celebracions.

Consum de tabac i vapejador

En relació al tabac el 86% dels enquestats fuma regularment de forma diària. Ara bé el 97,2% no consumeix vapejador.

Propostes d'actuació

Objectius i propostes d'actuació

La salut integral de la infància i l'adolescència és una prioritat fonamental. En aquest sentit, els objectius que aquí ens ocupen estan orientats en promoure estils de vida saludables i prevenir conductes que puguin posar en risc el benestar físic i mental dels nins, nines i adolescents del municipi. Les actuacions van orientades a oferir les eines, la informació i els recursos necessaris per a que prenguin decisions conscients i positives sobre la seva pròpia salut, i crear el context adequat per desenvolupar hàbits responsables i lliures de dependències tant a substàncies com de tipus conductual.

OG1: PROMOCIÓ DE LA SALUT I DEFENSA DELS DRETS DE LA INFÀNCIA A TENIR UN ENTORN SEGUR I LLIURE DE SUBSTÀNCIES NOCIVES.	
Objectius específics	Actuacions previstes
OE1.1. Evitar el consum d'alcohol en menors d'edat i elevar l'edat d'inici en el consum d'acohol	A1.1.1 Compliment estricte de la normativa.
	A1.1.2: Introduir en els establiments que adopten un rol actiu en el foment de conductes saludables i no venen alcohol a menors un segell identificatiu d'establiment amigable amb la infància i l'adolescència.
OE1.2. Garantir que els establiments del municipi dispensin responsablement les begudes.	A1.2.1: Oferir formació de dispensació responsable.
	A1.2.2: Oferir mesures beneficioses cap els establiments que tenguin el segell "d'establiment amigable".
OE1.3. Reduir el nivell de normalització del consum excessiu d'alcohol a les festes municipals i dissenyar nous enfocaments en la promoció de les festes municipals menys centrades en l'alcohol	A1.3.1: Durant les festes municipals, cercar alternatives saludables al consum d'alcohol.
	A1.3.2: Fomentar que els i les joves (especialment les figures com el vermador i la vermadora) siguin informadors de les festes i facin una labor de promoció de la història i la tradició de les festes.
OE1.4. Reduir l'exposició i el consum de vapejadors i begudes energètiques.	A1.4.1. Dissenyar fulls i material informatiu a disposició dels nins, nines i adolescents sobre els efectes de les noves substàncies en els centres educatius i en el centre de salut.
	A1.4.2: Elaboració de campanyes de sensibilització per informar a tot al municipi sobre les noves addiccions (begudes energètiques i vapejadors) mitjançant tallers impartits per l'alumnat dirigits a famílies, a la resta de l'alumnat i la comunitat.

OG2. PROMOCIÓ D'HÀBITS SALUDABLES EN RELACIÓ A LES NOVES TECNOLOGIES (NNTT).

Objectius específics	Actuacions previstes
OE2.1. Augmentar els coneixements i la percepció de risc, tant dels infants i adolescents, com de les famílies, sobre els efectes de l'ús abusiu de les NNTT (xarxes socials, videojocs, apostes en línia...)	A2.1.1. El·laboració de campanyes i activitats de sensibilització juntament amb l'alumnat per sensibilitzar a tot al municipi en referència al mal ús de les noves tecnologies.

OG3. ABORDATGE SOBRE SALUT MENTAL.

Objectius específics	Actuacions previstes
OE3.1. Augmentar les capacitats i les habilitats de regulació i gestió emocional per part de l'alumnat i millorar les competències de les famílies en relació a la gestió emocional dels infants.	A3.1.1. Transversalitzar els tallers sobre intel·ligència emocional a tots els nivells educatius i famílies.
OE3.2. Atendre les problemàtiques latents relacionades amb la salut mental, tant en infància i adolescència, com en adults.	A3.2.1. Apropar la figura del psicòleg o psicòloga als centres educatius.
	A3.2.2. El·laborar un tríptic informatiu sobre les opcions disponibles d'atenció a la salut mental a disposició de l'alumnat en els centres educatius.
	A3.2.3. Fomentar la coordinació, la comunicació i el treball en xarxa entre els serveis de salut, educació i serveis socials.

OG4. DISSENYAR I ATENDRE A NOVES FÓRMULES DE SENSIBILITZACIÓ I NOUS MODELS SOBRE CONDUCTES ADDICTIVES

Objectius específics	Actuacions previstes
OE4.1. Millorar la qualitat de la intervenció comunitària.	A1.4.1. Fomentar tallers intergeneracionals on els infants i adolescents siguin els divulgadors sobre els efectes nocius de les substàncies addictives.
	A1.4.2: Dissenyar projectes innovadors i fer-ne avaluació.

Seguiment i avaluació

Pla Local de prevenció de les conductes addictives és el resultat del treball continuat d'un grup motor compost per membres dels serveis socials de l'Ajuntament de Binissalem, juntament amb les aportacions de la resta de la comunitat en un procés participatiu que ha durat 14 mesos. A l'hora de plantejar els mecanismes de seguiment i d'avaluació, es pretén respectar la participació de tots els agents implicats en la seva elaboració.

El seguiment de l'execució del Pla serà realitzat pel mateix grup motor que es va encarregar del seu desenvolupament. Per a això, es contemplen dues accions. D'una banda, hi haurà una planificació anual per determinar quines actuacions es pretén dur a terme durant aquell any, les estratègies a utilitzar i els responsables de la seva execució. Aquesta planificació plantejarà els objectius concrets que es volen assolir i els recursos necessaris.

D'altra banda, es proposen dues reunions anuals del grup motor per a l'avaluació del grau d'execució de la planificació prevista. En aquestes reunions d'avaluació es contemplaran una sèrie d'indicadors que permetran analitzar si la implantació del Pla està sent adequada, i es valorarà la necessitat d'introduir modificacions i de reorganitzar algunes de les estratègies i/o actuacions previstes. Els indicadors contemplats inicialment seran:

- Pressupost dedicat a l'aplicació del **Pla Local de prevenció de les conductes addictives**.
- Nombre de reunions del grup motor i/o altres agents implicats en l'aplicació del pla.
- Nombre d'actuacions executades.
- Nombre de persones que han participat en les actuacions executades.
- Grau de satisfacció amb els serveis i actuacions.
- Nivell d'assoliment dels objectius plantejats en la planificació.

Adicionalment, per complementar les avaluacions internes del grup motor, es contempla la realització d'una segona jornada participativa amb la resta de la comunitat amb la intenció d'exposar les actuacions realitzades i el grau d'execució del Pla, així com recollir la percepció de les persones del municipi, el nivell de satisfacció i propostes per a la planificació de les següents actuacions.

Vigència

La vigència del present **Pla Local de prevenció de les conductes addictives** serà de cinc anys des de la seva aprovació en ple i la seva posterior publicació.

Es contempla una planificació anual per definir els objectius a assolir cada any, les actuacions que es preveuen realitzar, les persones responsables de la seva execució, els mecanismes d'avaluació de cada actuació i les estratègies a seguir.

